

บทที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายของนายวาณิชย์ (lex mercatoria) กับ INCOTERMS 2000

3.1 สาละสำคัญของ INCOTERMS

การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศนั้นมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าที่อยู่กันคนละประเทศ ซึ่งบ่อยครั้งที่ผู้ซื้อและผู้ขายได้ทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศโดยเน้นที่ข้อตกลง เอม หรือข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) โดยไม่ได้มีการกล่าวถึงกฎหมายภายในหรือกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายระหว่างประเทศที่ตนประสงค์จะให้นำมาใช้บังคับกับข้อพิพาทที่อาจจะเกิดขึ้น แต่กลับระบุให้นำ INCOTERMS ซึ่งเป็นข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่รวบรวมขึ้นโดยหอการค้านานาชาติ (ICC) มาใช้บังคับกับสัญญา ซึ่งโดยปกติ ทั่วไปแล้ว INCOTERMS จะมีบทบัญญัติครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องการส่งมอบ และการชำระราคาสินค้า และในทางปฏิบัติพ่อค้าในปัจจุบันใช้ INCOTERMS จนเป็นปกติและมั่นใจในความคล่องตัวของการค้าที่ปฏิบัติไปในรูปที่เคยเป็นมา¹

INCOTERMS ซึ่งเป็นข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) นี้ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในวงการค้าระหว่างประเทศ โดยการใช้คำหรือเทอม (term) ที่คล้าย ๆ กัน ในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าระหว่างประเทศในประเทศต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำการค้าขายระหว่างประเทศ โดยแต่เดิมนั้นได้มีการใช้ข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) กันอย่างกระจัดกระจาย ซึ่งบ่อยครั้งก็ได้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการตีความหมายของข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) เหล่านี้ เนื่องจากในแต่ละประเทศหรือแต่ละสมาคมทางการค้ามักจะมีการตีความข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) อย่างแตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดอุปสรรคทางการค้า (trade barrier)² ดังนั้น หอการค้านานาชาติ (ICC) จึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อจัดทำเป็นกฎเกณฑ์ระหว่าง

¹ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ”, วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 24 ฉบับที่ 4 : 761.

² สุทธิพล ทวีชัยการ, “บทวิเคราะห์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง INCOTERMS 1990 และกฎหมายซื้อขายระหว่างประเทศ,” ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ, (กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2543), หน้า 116.

ประเทศสำหรับตีความข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ให้ได้ความหมายไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการตีความของข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) โดยหอการค้านานาชาติ (ICC) ได้เริ่มดำเนินการจัดทำกฎเกณฑ์ดังกล่าวครั้งแรกในปี ค.ศ. 1936 และได้มีการปรับปรุงอีก 6 ครั้ง ในปี ค.ศ. 1953 , 1967 , 1976 , 1980 , 1990 จนล่าสุดได้มีการปรับปรุงในปี ค.ศ. 2000 นี้เอง

3.1.1 ความหมายของ INCOTERMS

นักกฎหมายและนักธุรกิจระหว่างประเทศได้ให้คำนิยามของ INCOTERMS ไว้ ดังนี้

หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้กล่าวว่า INCOTERMS “ เป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับการแปลความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) โดยการใช้ตัวอักษรย่อ เพื่ออ้างอิงถึงข้อกำหนดทั่วไปในสัญญา ” ³ และหอการค้านานาชาติ (ICC) ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ด้วยว่า “ INCOTERMS เป็นข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ซึ่งมีมาตรฐานที่ถูกนำมาใช้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดราคาและความเสี่ยงที่แน่นอนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ตามสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ” ⁴

Professor Chia-Jui Cheng ได้กล่าวว่า “ INCOTERMS เป็นกลุ่มของหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ใช้สำหรับการตีความข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ” ⁵

อาจารย์ ชวลิต อรรถศาสตร์ ได้กล่าวว่า “ INCOTERMS มีขึ้นเพื่อกำหนดความหมายของคำย่อทางการค้าซึ่งใช้กันมากในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ และกำหนดหน้าที่ของผู้ซื้อผู้ขายให้ชัดเจนเพื่อให้นักธุรกิจผู้ซึ่งประสงค์จะใช้คำย่อทางการค้าที่มีความหมายแน่นอนได้ยึดเป็นหลักในการตกลงซื้อขายระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้ INCOTERMS มุ่งที่จะลดปัญหา

³ ICC Brochure, No. 222.

⁴ ICC, INCOTERMS O & A INCOTERMS 1990 questions and answers. (ICC PUBLISHING S.A. International Chamber of Commerce, May 1998), p. 10.

⁵ Chia-Jui Cheng, Basic Documents on International Trade Law. Second Revised Edition. The Law of the Contract of International Sale of Goods. (Martinus Nijhoff Publisher / Graham & Trotman Ltd.), p. 91.

ความไม่แน่นอนที่จะใช้กฎหมายประเทศใดบังคับแก่สัญญาซื้อขายนั้นๆ และปัญหาอันอาจจะเกิดขึ้นจากการไม่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขายที่แน่นอนตลอดจนปัญหาการตีความคำย่อทางการค้าซึ่งอาจแตกต่างกันในบางประเทศเนื่องจากกฎหมายเรื่องซื้อขายในแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกันอยู่”⁶

ร.ศ. ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร ได้กล่าวว่า “INCOTERMS เป็นกฎเกณฑ์สำเร็จรูปที่หอการค้าระหว่างประเทศเสนอออกมาในรูปแบบของถ้อยคำย่อที่จะทำให้นักธุรกิจเข้าใจสิทธิและหน้าที่และความรับผิดชอบของตนในเรื่องการส่งมอบสินค้า จึงกล่าวได้ว่า INCOTERMS เป็นข้อกำหนดในเรื่องการส่งมอบวัตถุประสงค์แห่งการซื้อขายระหว่างประเทศ INCOTERMS จึงเป็นเพียงตัวอักษรย่อที่พ่อค้าระหว่างประเทศใช้เพื่อทำความเข้าใจภาระหน้าที่ของตนในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศหนึ่งๆ”⁷

อาจารย์ สุนัย มโนมัยอุดม ได้กล่าวว่า “INCOTERMS เป็นความพยายามของนักนิติศาสตร์และพ่อค้าที่จะกำหนดความหมายของคำย่อทางการค้าเพื่อให้มีความเข้าใจอันตรงกันในเรื่องหน้าที่ของผู้ซื้อผู้ขาย และความเกี่ยวข้องในสินค้า”⁸

อาจารย์ สุทธิพล ทวีชัยการ ได้กล่าวว่า “INCOTERMS คือ คำ หรือถ้อยคำ (statement) เกี่ยวกับข้อตกลงหรือข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่ได้รับการยอมรับสูงสุดทั่วโลก INCOTERMS ไม่เป็นกฎหมายภายในหรือความตกลงระหว่างประเทศแต่อย่างใด แต่เป็นการรวบรวมหลักของข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศของเอกชนเข้าด้วยกัน และมีผล

⁶ ชวลิต อรรถศาสตร์, “กฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขายระหว่างประเทศ,” ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ. (กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2543), หน้า 50 - 51.

⁷ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลภาคที่ 1. หน้า 79.

⁸ สุนัย มโนมัยอุดม, “INCOTERMS,” ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ. (กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2543), หน้า 91.

ผูกพันคู่สัญญาในสัญญาการค้าระหว่างประเทศเนื่องจากคู่สัญญาระบุอย่างชัดเจน (explicitly) หรือโดยปริยาย (implicitly) ให้ใช้ INCOTERMS บังคับแก่สัญญานั้น ๆ”⁹

อาวูธ โพรธีเล็ก ได้กล่าวว่า “INCOTERMS หรือ International Commercial Terms หมายถึงข้อตกลงในการส่งมอบทางการค้าระหว่างประเทศที่ผู้ซื้อและผู้ขายต้องนำมาระบุไว้ในสัญญาซื้อขาย เพื่อที่จะได้ทราบถึงหน้าที่ซึ่งแต่ละฝ่ายต้องปฏิบัติให้แก่กัน”¹⁰

เมื่อพิจารณาความหมายของ INCOTERMS ที่นักกฎหมายและนักธุรกิจระหว่างประเทศได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว สามารถที่จะสรุปได้ว่า INCOTERMS เป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับใช้ในการแปลความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศโดยการใช้อักษรย่อ ซึ่ง INCOTERMS นี้ก็ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการทั่วไปว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พ่อค้าหรือนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ประสงค์จะใช้ข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่มีความหมายแน่นอนสามารถยึด INCOTERMS เป็นหลักในการตกลงทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

3.1.2 ที่มาและแนวความคิดที่สำคัญในการกร่าง INCOTERMS

3.1.2.1 ที่มาของ INCOTERMS

สืบเนื่องจากปัญหาเรื่องการแปลความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศและแต่ละสมาคมการค้าระหว่างประเทศ หอการค้านานาชาติ (ICC) ซึ่งสภาหอการค้าต่างๆ เกือบทั่วโลกรวมทั้งสภาหอการค้าของประเทศไทยก็ได้เข้าเป็นสมาชิกด้วย จึงได้ดำเนินการจัดทำ INCOTERMS ขึ้น เพื่อใช้ในการกำหนดความหมายของข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศนิยมที่จะกำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ และกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขายสินค้า

⁹ สุทธิพล ทวีชัยการ, “บทวิเคราะห์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง INCOTERMS 1990 และกฎหมายซื้อขายระหว่างประเทศ,” ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ, หน้า 119.

¹⁰ อาวูธ โพรธีเล็ก, เจาะลึก ข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ INCOTERMS 1990, (กรุงเทพฯ : บริษัทไอโอนิค อินเตอร์เทรด ริชชอสเซส จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ 2 : มีนาคม 2540), หน้า 1.

ระหว่างประเทศให้มีความชัดเจน เพื่อให้กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ประสงค์จะใช้ข้อกำหนดทางการค้าที่มีความหมายแน่นอนสามารถใช้ยึดเป็นหลักในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้

หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้จัดพิมพ์ INCOTERMS ขึ้น โดยได้มีการนำออกโฆษณาในครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1936 โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ใช้ในการตีความข้อกำหนดทางการค้าระหว่างประเทศ (trade terms) ซึ่งรู้จักกันในชื่อของ INCOTERMS 1936 ต่อมาในปี ค.ศ. 1953 ทางหอการค้านานาชาติ (ICC) เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง INCOTERMS ฉบับแรกเพื่อให้ทันสมัย ถูกต้องและตรงตามวิธีปฏิบัติที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศใช้กันในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศในขณะนั้น หอการค้านานาชาติ (ICC) จึงได้จัดพิมพ์ INCOTERMS 1953 ขึ้น และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม INCOTERMS อีกถึง 5 ครั้ง ในปี ค.ศ. 1967, 1976, 1980, 1990 และ 2000

INCOTERMS ได้ถูกยกร่างขึ้นในปี 1936 เพื่อรวบรวมความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ในระดับระหว่างประเทศให้เป็นมาตรฐานและรูปแบบเดียวกัน ซึ่งข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) เหล่านี้ก็ได้มีอยู่ก่อนและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศแล้ว เพียงแต่ว่าการแปลความหมายของข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) เหล่านี้ยังไม่มีมาตรฐานและเป็นรูปแบบเดียวกันเท่านั้น¹¹

โดยในการยกร่าง INCOTERMS 1936 นี้ คณะกรรมการของหอการค้านานาชาติ (ICC) ได้พิจารณาถึงวิธีปฏิบัติของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศและประเด็นต่าง ๆ หลายอย่างรวมทั้งวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ¹²

- (1) การกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและแน่นอนที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อชี้หน้าที่ความรับผิดชอบของ คู่สัญญาแต่ละฝ่าย
- (2) พิจารณามาตรการในการปฏิบัติที่ใช้กันมากที่สุดเพื่อให้เป็นที่ยอมรับกันมากที่สุด

¹¹ ICC, INCOTERMS O & A INCOTERMS 1990 questions and answers, p. 7.

¹² ICC, INCOTERMS 1936 : International rules for the Interpretation of trade terms .

(3) มุ่งที่จะกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของคู่สัญญาฝ่ายผู้ขายให้น้อยที่สุด โดยจะเปิดโอกาสให้คู่สัญญาตกลงกันเองในสัญญา ถ้าประสงค์จะให้ผู้ขายมีหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้น

ดังนั้น จึงสามารถที่จะกล่าวได้ว่า INCOTERMS ได้ถูกสร้างขึ้นมาจาก การที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้รวบรวมวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ¹³ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ (international trade customs)¹⁴ เพื่อใช้ในการแปลความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศนิยมใช้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศให้มีความชัดเจน เพื่อให้กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ประสงค์จะใช้ข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ที่มีความหมายแน่นอนสามารถใช้ INCOTERMS เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้

3.1.2.2 แนวความคิดที่สำคัญในการกร่าง INCOTERMS

ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้างต้นว่า INCOTERMS ฉบับแรกได้ถูกกร่างขึ้นโดยหอการค้านานาชาติ (ICC) ในปี ค.ศ. 1936 โดยในการกร่าง INCOTERMS นั้นได้มีแนวความคิดต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. INCOTERMS ได้ถูกกร่างขึ้นมาเพื่อที่จะลดปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้¹⁵

(1) ความไม่แน่นอนว่าจะใช้กฎหมายภายในของประเทศใดมาใช้บังคับแก่สัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศนั้น ๆ

¹³ Peter Gillies and Gabriel Moens, INTERNATIONAL COMMERCIAL TRADE TERMSS – INCOTERMS 1990. INTERNATIONAL TRADE AND BUSINESS: Law, Policy and Ethics. Cavendish Publishing (Australia) Pty Limited, 1998, p. 121 .

¹⁴ ICC, INCOTERMS O & A INCOTERMS 1990 questions and answers. p. 6 .

¹⁵ ICC, INCOTERMS 1936 : International rules for the Interpretation of trade terms .

(2) ลดปัญหาอันอาจเกิดขึ้นจากการไม่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับภาระหน้าที่ของผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าระหว่างประเทศ

(3) การตีความข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในการตีความของประเทศต่าง ๆ

2. มุ่งที่จะสนับสนุนให้กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศระบุข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) หรือเทอม (term) ในทางการค้าในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศอย่างเป็นทางการทั่วไป เพื่อให้วิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศหรือธรรมเนียมปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศเหล่านั้นมีมาตรฐาน (standardized) และเป็นรูปแบบเดียวกัน (unified) เพื่อลดอุปสรรคในทางการค้าระหว่างประเทศที่เกิดจากการตีความหมายของข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ที่แตกต่างกันของประเทศต่าง ๆ¹⁶

3. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับใช้ในการตีความหมายของข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ซึ่งนิยมใช้กันมากในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้เป็นทางเลือกสำหรับนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ต้องการกฎเกณฑ์ที่มีความแน่นอนในการตีความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่ยังมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ¹⁷

4. มุ่งกำหนดหน้าที่ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศให้ชัดเจน เพื่อให้กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ประสงค์จะใช้ข้อกำหนดทางการค้าที่มีความหมายแน่นอนสามารถใช้ยึดเป็นหลักในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงที่มาและแนวความคิดที่สำคัญในการยกร่าง INCOTERMS ข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า INCOTERMS มีที่มาจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) ที่ได้รับการยอมรับและนิยมใช้กันในกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ถูกรวบรวมขึ้นโดยหอการค้านานาชาติ (ICC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) หรือธรรมเนียมปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศมีมาตรฐานและเป็น

¹⁶ W. Streng & J. Salacuse, International Business Planning : Law and Taxation (United States, 1993), p. 7-33.

¹⁷ Chia-Jui Cheng, Basic Documents on International Trade Law, Second Revised Edition, The Law of the Contract of International Sale of Goods, p. 92 .

รูปแบบเดียวกัน และให้กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ประสงค์จะใช้ข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ที่มีความหมายแน่นอนสามารถยึดถือ INCOTERMS เป็นหลักในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้ รวมถึงลดอุปสรรคในทางการค้าระหว่างประเทศที่เกิดจากการตีความหมายของข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศต่าง และแต่ละสมาคมการค้า

3.1.3 ลักษณะทั่วไปของ INCOTERMS

นักกฎหมายและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่มีชื่อเสียงได้กล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญของ INCOTERMS ไว้ ดังนี้

Professor Rolf Stoder ได้กล่าวว่า “INCOTERMS เป็นสิ่งที่ถูกรวบรวมขึ้นจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) ของกลุ่มพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ดังนั้น INCOTERMS จึงเป็นผลงานการสร้างสรรค์ของนักกฎหมายที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคมการค้าระหว่างประเทศ และเป็นผลงานที่นักกฎหมายสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับแก้ไขปัญหาให้แก่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ รวมถึงเป็นผลงานที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้จัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 1936 และเพื่อให้ INCOTERMS นี้ทันต่อพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของการค้าระหว่างประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หอการค้านานาชาติ (ICC) จึงได้ทำการปรับปรุงและแก้ไข INCOTERMS เป็นระยะ ๆ เสมอมา”¹⁸

Professor Chia-Jui Cheng ได้กล่าวว่า “INCOTERMS เป็นกฎเกณฑ์ที่มีพื้นฐานมาจากวิธีปฏิบัติ (usage) ที่ได้รับการยอมรับอย่างทั่วไปในทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งได้ถูกรวบรวมขึ้นโดยหอการค้านานาชาติ (ICC) นั่นเอง”¹⁹

¹⁸ Rolf Stoder, “International Chamber of Commerce”, in International Encyclopedia of Public International Law, Installment 9.

¹⁹ Chia-Jui Cheng, Basic Documents on International Trade Law, Second Revised Edition, Progressive Development of the Law of International Trade : Report of the Secretary-General of the United Nations, 1966, p. 37.

Professor Clive M. Schmitthoff ได้กล่าวว่า “INCOTERMS เป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้รวบรวมขึ้นและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ”²⁰

Professor Peter Gilles และ Professor Gabriel Moens ได้กล่าวว่า “INCOTERMS เป็นภาพสะท้อนของวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) ดังที่จะเห็นได้จากการที่ INCOTERMS ได้ถูกแก้ไขเป็นระยะๆ โดยสม่ำเสมอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ INCOTERMS มีความสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติที่แท้จริงของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ”²¹

อาจารย์ ชวลิต อรรถศาสตร์ ได้กล่าวว่า “INCOTERMS ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายเมื่อจะต้องมีการนำสินค้าจากผู้ขายไปส่งให้แก่ผู้ซื้อ เทอมในการซื้อขายระหว่างประเทศแต่ละเทอมที่มีการกำหนดขึ้นใน INCOTERMS จะแสดงให้เห็นถึงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและความเสี่ยงในตัวสินค้า ซึ่งตกแก่ฝ่ายผู้ซื้อเป็นส่วนใหญ่ จนถึงกรณีที่หน้าที่ ความรับผิดชอบและความเสี่ยงในตัวสินค้าซึ่งตกอยู่แก่ผู้ขายเป็นส่วนใหญ่ได้มีการใช้ INCOTERMS กันอย่างแพร่หลายในทางการค้าระหว่างประเทศมาหลายสิบปีแล้วและเป็นที่ยอมรับในบรรดาผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งประสงค์ที่จะให้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและความเสี่ยงในตัวสินค้าอย่างชัดเจน”²²

ร.ศ. ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร ได้กล่าวว่า “INCOTERMS เป็นกฎเกณฑ์สำเร็จรูปที่หอการค้านานาชาติ (ICC) เสนอออกมาในรูปแบบของถ้อยคำย่อที่จะทำให้นักธุรกิจเข้าใจสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของตนในเรื่องการส่งมอบสินค้า จึงกล่าวได้ว่า

---

²⁰ Clive M. Schmitthoff, NATURE AND EVOLUTION OF THE TRANSNATIONAL OF COMMERCIAL TRANSACTION. STUDIES IN TRANSNATIONAL ECONOMIC LAW. VOLUME 2 THE TRANSNATIONAL LAW OF INTERNATIONAL COMMERCIAL TRANSACTIONS. p. 24 .

²¹ Peter Gilles and Gabriel Moens, INTERNATIONAL COMMERCIAL TRADE TERMS – INCOTERMS 1990. INTERNATIONAL TRADE AND BUSINESS: Law, Policy and Ethics. p. 121 .

²² ชวลิต อรรถศาสตร์, “กฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขายระหว่างประเทศ” ใน คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ, หน้า 53.

INCOTERMS เป็นข้อกำหนดในเรื่องการส่งมอบวัตถุแห่งการซื้อขายระหว่างประเทศ INCOTERMS จึงเป็นเพียงตัวอักษรย่อที่พ่อค้าระหว่างประเทศใช้เพื่อทำความเข้าใจภาระหน้าที่ของตนในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศหนึ่ง ๆ ตัวอักษรย่อที่นิยมใช้เป็นภาษาอังกฤษก็เป็นเพราะแนวความคิดมีต้นกำเนิดในประเทศอังกฤษ และภาษาอังกฤษถูกใช้มากในการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ”²³ นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่า “หอการค้าระหว่างประเทศพยายามจะทำให้จารีตประเพณีและธรรมเนียมทางการค้าระหว่างประเทศชัดเจนขึ้น เพราะถึงแม้จารีตประเพณีและธรรมเนียมทางการค้าระหว่างประเทศจะเป็นบรรทัดฐาน (norm) ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาคมพ่อค้าระหว่างประเทศ แต่สิ่งที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ย่อมมีธรรมชาติที่ไม่แน่นอนเพื่อทำให้กฎเกณฑ์ในทางการค้านี้ชัดเจนขึ้น หอการค้าระหว่างประเทศจึงต้องทำการประมวลจารีตประเพณีและธรรมเนียมทางการค้าระหว่างประเทศนี้ให้เป็นลายลักษณ์อักษร (Codification) INCOTERMS เป็นตัวอย่างของผลลัพธ์ของการกระทำดังกล่าว”²⁴

ดังนั้น เมื่อพิจารณาลักษณะทั่วไปของ INCOTERMS จากความเห็นของนักกฎหมายและนักธุรกิจระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่า INCOTERMS เป็นผลงานการสร้างสรรค์ของนักกฎหมายที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ โดยมีพื้นฐานมาจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) ที่ได้รับการยอมรับอย่างทั่วไปในวงการของการค้าระหว่างประเทศ จึงอาจจะกล่าวได้ว่า INCOTERMS เป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่ง INCOTERMS จะมีลักษณะเป็นตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศใช้เพื่อทำความเข้าใจภาระหน้าที่ของตนในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ โดยตัวอักษรย่อแต่ละคำเหล่านี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจนว่า หน้าที่ ความรับผิดชอบและความเสี่ยงภัยใดตกเป็นของผู้ซื้อ และในทางตรงกันข้ามหน้าที่ ความรับผิดชอบและความเสี่ยงภัยใด ตกเป็นของผู้ขายตามสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะกล่าวได้ว่า INCOTERMS มีความสำคัญอยู่ที่การอธิบายถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบและความเสี่ยงภัยของคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

3.1.4 ประโยชน์ของ INCOTERMS

²³ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลภาคที่ 1, หน้า 79.

²⁴ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ”, วารสารนิติศาสตร์, (ปีที่ 24 ฉบับที่ 4) : 766.

สืบเนื่องจากการที่ INCOTERMS มีฐานะเป็นข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่รวบรวมขึ้นมาจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) ที่ได้รับความนิยมและยอมรับจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการตีความข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศให้ได้ความหมายไปในทางเดียวกัน

ดังนั้น INCOTERMS จึงเป็นประโยชน์สำหรับคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) ใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการแก้ไขปัญหาข้อเท็จจริงทางปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับภาระหน้าที่ในการขนส่งสินค้าจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ ภาระหน้าที่ในการประกันภัยสินค้าในขณะขนส่ง และสถานที่ที่ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อที่มีการแปลความหมายที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศและแต่ละสมาคมการค้า ซึ่งหมายความว่า หากคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้ตกลงกันกำหนดไว้ในสัญญาว่า ให้นำข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่กำหนดไว้ใน INCOTERMS ที่รวบรวมขึ้นโดยหอการค้านานาชาติ (ICC) มาใช้บังคับกับสัญญาแล้วก็จะมิผลทำให้การตีความข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) นั้นจะต้องตีความตามความหมายที่ INCOTERMS ของหอการค้านานาชาติ (ICC) ได้กำหนดเอาไว้แน่นอน

(2) ใช้ในการแก้ไขปัญหาเรื่องของกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศว่าควรจะเป็นกฎหมายของประเทศใดหรือควรจะเป็นกฎหมายที่เป็นอิสระจากระบบกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ หมายความว่า เมื่อคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในสัญญาว่า ให้นำ INCOTERMS ของหอการค้านานาชาติ (ICC) ซึ่งเป็นข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) มาใช้บังคับกับสัญญาดังกล่าวแล้ว หากมีข้อพิพาทในเรื่องที่อยู่ในบทเนื้อความของ INCOTERMS เกิดขึ้น ศาลหรือผู้ที่จะทำการพิจารณาตัดสินคดีก็จะต้องนำบทเนื้อความของ INCOTERMS มาใช้ในการพิจารณาตัดสินข้อพิพาทดังกล่าว

การที่คู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้กำหนดเจตนาอย่างชัดเจนไว้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศว่าให้นำ INCOTERMS มาใช้บังคับกับการตีความข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้นเป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหา

ที่มีความเหมาะสม เพราะในทางปฏิบัติของศาลในประเทศต่าง ๆ ก็ได้ให้การยอมรับเจตนาต่าง ๆ ของเอกชนหรือคู่สัญญาตราบเท่าที่การแสดงเจตนาของเอกชนหรือคู่สัญญานั้น ไม่ขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายของประเทศนั้น โดยเป็นไปตามหลักกฎหมายที่เรียกว่า “ หลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (autonomy of the will) ” ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างไม่มีข้อโต้แย้งในอารยะประเทศ

(3) ใช้ในการอำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเป็นสัญญาที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากสัญญาซื้อขายสินค้าในประเทศ เพราะสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเป็นสัญญาที่มีความเกี่ยวข้องกับคู่สัญญาที่อยู่กันคนละประเทศ คนละสัญชาติซึ่งอยู่ห่างกันโดยระยะทาง จึงเห็นได้ว่าการกำหนดราคาในการซื้อขายเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถที่จะทำให้สัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศนั้นสัมฤทธิ์ผลได้ เพราะการทำสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมีข้อเท็จจริงที่จะต้องตกลงกันอีกหลายประการ เช่น ภาระหน้าที่ในการขนส่งสินค้าจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ ภาระหน้าที่ในการประกันภัยสินค้าในขณะขนส่ง สถานที่ที่ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ และกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศดังกล่าว ดังนั้น หากคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของสัญญาโดยใช้ข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ตาม INCOTERMS แล้วก็จะส่งผลให้สัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศสามารถที่จะเกิดขึ้นได้อย่างไม่ยุ่งยากนัก โดยคู่สัญญาเพียงแค่กำหนดราคาและจำนวนสินค้าที่ต้องการจะซื้อขายกัน และปล่อยให้รายละเอียดในเรื่องอื่น ๆ เป็นไปตามความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่ได้กำหนดไว้ใน INCOTERMS ซึ่งหอการค้านานาชาติ (ICC) เป็นผู้รวบรวมขึ้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถที่จะกล่าวได้ว่า INCOTERMS มีประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศในการใช้เป็นกฎเกณฑ์สำหรับตีความข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่แต่เดิมนั้นได้มีการตีความหมายแตกต่างกันในแต่ละประเทศและแต่ละสมาคมการค้าให้มีความหมายไปในแนวทางเดียวกัน และเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศในการทำสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ โดยกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเพียงแค่ตกลงกำหนดราคาและจำนวนสินค้าที่ต้องการจะซื้อขายกัน โดยปล่อยให้รายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ เป็นไปตามความหมายของข้อกำหนดในทางการค้า (trade terms) ที่ได้กำหนดไว้ใน INCOTERMS ทั้งนี้ เมื่อคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้กำหนดให้นำ INCOTERMS มาใช้ในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศดังกล่าวแล้วก็จะส่งผลให้ INCOTERMS มีสภาพบังคับในฐานะที่

เป็นกฎเกณฑ์อันมีผลผูกพันสำหรับสัญญาที่ได้ถูกกำหนดขึ้นโดยคู่สัญญาตามหลักเกณฑ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (autonomy of the will) นั้นเอง

3.2 สารสำคัญของ INCOTERMS 2000

3.2.1 ที่มาและพัฒนาการของ INCOTERMS 2000

INCOTERMS 2000 เป็นผลจากการปรับปรุง INCOTERMS 1990 โดย INCOTERMS ในสมัยแรก ๆ จะเน้นเฉพาะคำย่อทางการค้าที่ใช้ในการขนส่งสินค้าทางทะเลเท่านั้น แต่ INCOTERMS ซึ่งได้มีการแก้ไขในครั้งหลังได้คำนึงถึงวิธีการขนส่งสินค้าในทางการค้าระหว่างประเทศซึ่งได้มีการพัฒนาไปเป็นลำดับ เหตุผลที่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข INCOTERMS ในแต่ละครั้งก็เพื่อให้กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับวิวิปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) และวิธีการขนส่งสินค้าที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงไป²⁵ โดย INCOTERMS 1936 ซึ่งเป็น INCOTERMS ฉบับแรกที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้ยกร่างขึ้นมา โดยเป็นรวบรวมเงื่อนไขทางการค้า (trade terms) ที่ได้มีการใช้อยู่ในขณะนั้นเข้าด้วยกันเพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับตีความข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ให้มีความหมายไปในแนวทางเดียวกัน โดย INCOTERMS 1936 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามลำดับ ดังนี้²⁶

ในปี ค.ศ. 1953 หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้นำ INCOTERMS 1936 มาปรับปรุงประกาศใช้ 9 คำย่อด้วยกันคือ EX WORK , FAS , FOB , C&F , FREIGHT OR CARRIAGE PAID TO ... , FOR-FOT , EX SHIP และ EX QUAY

ต่อมาในปี ค.ศ. 1967 หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้เพิ่มเติมคำย่อทางการค้าอีก 2 คำ ได้แก่ DELIVERED AT FRONTIER และ DELIVERED DUTY PAID

ในปี ค.ศ. 1976 เมื่อการค้าและการขนส่งทางอากาศได้ทวีความสำคัญยิ่งขึ้น จึงได้เพิ่มคำย่อทางการค้า FOB AIRPORT เข้าไปใน INCOTERMS

²⁵ ICC, INCOTERMS O & A INCOTERMS 1990 questions and answers, p. 12 .

²⁶ อารุช โพธิ์เล็ก, เจาะลึกข้อตกลงในการส่งมอบสินค้าระหว่างประเทศ APPLICATION OF INCOTERMS 2000. (กรุงเทพฯ : บริษัท ไอโอนิค อินเทอร์เน็ต รีซอสเซส จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ 3, พฤษภาคม 2543), หน้า 3 .

ในปี 1980 เมื่อการขนส่งหลายรูปแบบต่าง ๆ มีการพัฒนามากขึ้น แนวโน้มในการส่งมอบสินค้าให้กับบริษัทผู้รับขนส่ง (AT CARRIER'S PREMISES) ค่อย ๆ เข้ามาแทนที่การส่งมอบสินค้าในระวางเรือ (ON BOARD) จึงได้มีการเพิ่มคำย่อ FCR : FREE CARRIER และ CIP : FREIGHT OR CARRIAGE AND INSURANCE PAID TO...เข้าไปเพื่อให้เป็นทางเลือกแทน FOB และ CIF ฉะนั้น ในปี ค.ศ. 1980 จึงมี INCOTERMS ใช้ 14 คำย่อทางการค้า

ในปี ค.ศ. 1990 การขนส่งได้มีการพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้งพร้อม ๆ กับแนวทางการใช้เอกสารในรูปกระดาษกำลังจะแปรเปลี่ยนไปเป็นเอกสารในรูปสัญญาณไฟฟ้าหรือข้อมูลจากคอมพิวเตอร์แทน ประกอบกับแนวคิดที่ค่อนข้างแจ่มชัดของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง หอการค้านานาชาติ (ICC) จึงได้คิดปรับปรุง INCOTERMS อีกครั้ง ซึ่งมีข้อตกลงบางส่วนถูกตัดทิ้งไป 2 คำย่อ ได้แก่ FOR/FOT และ FOB AIRPORT และเปลี่ยนรหัสสากลของ FREE CARRIAGE จาก FRC เป็น FCA ดังนั้น จึงทำให้ INCOTERMS 1990 มีข้อตกลงลดลงเหลือ 13 คำย่อทางการค้า

ในปี ค.ศ. 2000 INCOTERMS 2000 หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้มีการแก้ไขคำย่อทางการค้าต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและถูกต้องตามวิธีปฏิบัติในทางพาณิชย์ (Commercial Practice) ²⁷ นอกจากนี้ INCOTERMS 2000 ยังได้มีการแก้ไขในประเด็นสำคัญอีก 2 ประการ คือ

(1) พิธีการศุลกากรและการชำระภาษีศุลกากรของคำย่อทางการค้า FAS และ DEQ

คำย่อทางการค้า FAS ซึ่งตาม INCOTERMS 1990 กำหนดให้ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบทางด้านศุลกากรในการส่งออก แต่ INCOTERMS 2000 ไม่ได้กำหนดให้ผู้ซื้อรับผิดชอบต่อทางด้านศุลกากรในการส่งออก เพราะผู้ขายจะต้องเข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

คำย่อทางการค้า DEQ ซึ่งตาม INCOTERMS 1990 กำหนดให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบต่อทางด้านศุลกากรในการนำเข้า แต่ INCOTERMS 2000 ไม่ได้กำหนดให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบต่อทางด้านศุลกากรในการนำเข้า เพราะผู้ซื้อจะต้องเข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

---

²⁷ International Chamber of Commerce, INCOTERMS 2000 : International rules for the Interpretation of trade terms .

(2) หน้าที่ในการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าจากเรือภายใต้คำย่อทางการค้า

FCA

คำย่อทางการค้า FCA ซึ่งตาม INCOTERMS 1990 กำหนดแต่เพียงให้มีการระบุสถานที่ที่จะทำการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าที่ต้นทางเท่านั้น แต่ INCOTERMS 2000 ได้มีการกำหนดเพิ่มเติมว่า ให้มีการกำหนดจุด (point) ที่จะทำการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าไว้ในสถานที่ต้นทางด้วย และถ้าจุด (point) ที่จะทำการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าเป็นที่เก็บสินค้าของผู้ขายเอง ผู้ขายก็จะต้องทำการขนสินค้าเข้าไปยังพาหนะของผู้ซื้อด้วย แต่ถ้าจุด (point) ที่จะทำการบรรทุกและขนถ่ายสินค้าเป็นที่อื่นแล้ว ผู้ขายไม่จำเป็นต้องขนสินค้าลงจากพาหนะที่ตนบรรทุกไป

3.2.2 คำย่อทางการค้าที่สำคัญของ INCOTERMS 2000

ในการแก้ไข INCOTERMS ปี 2000 นี้ได้มีการจัดหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจโดยคำย่อทางการค้าได้ถูกจัดแบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ รวม 13 คำย่อทางการค้า ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ INCOTERMS 1990 ตามรายละเอียดดังนี้

1. คำย่อทางการค้าในกลุ่ม E (Group E) เป็นกลุ่มที่ผู้ขายจะส่งมอบสินค้า ณ สถานที่ของผู้ขายเอง โดยที่ค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงในการขนส่งสินค้าออกจากสถานที่ดังกล่าวตกเป็นภาระหน้าที่ของผู้ซื้อทั้งหมด ประกอบด้วย 1 ข้อตกลง คือ

EXW ซึ่งย่อมาจากคำว่า Ex Works (ระบุสถานที่)

2. คำย่อทางการค้าในกลุ่ม F (Group F) เป็นกลุ่มที่ผู้ขายจะส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง (carrier) ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ซื้อ ณ สถานที่ที่ระบุไว้ หรือส่งมอบสินค้าลงเรือของผู้ขนส่งโดยหลังจากจุดที่ส่งมอบนี้ค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงในการขนส่งสินค้าจะตกเป็นภาระของผู้ซื้อ ประกอบด้วย 3 คำย่อทางการค้า คือ

FCA ซึ่งย่อมาจาก Free Carrier (ระบุสถานที่)

FAS ซึ่งย่อมาจาก Free Alongside Ship (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ)

FOB ซึ่งย่อมาจาก Free on Board (ระบุชื่อท่าเรือที่ส่งของ)

3. คำย่อทางการค้าในกลุ่ม C (Group C) เป็นกลุ่ม ที่ผู้ขายจะส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่ง ณ สถานที่ที่ระบุไว้ หรือส่งมอบสินค้าลงเรือของผู้ขนส่ง เช่นเดียวกับกลุ่ม F แต่ผู้ขายรับภาระในการชำระค่าขนส่งหลัก ได้แก่ ค่าระวางการขนส่งจนถึงปลายทาง และบางข้อตกลงผู้ขายยังจะต้องทำและจ่ายค่าประกันภัยการขนส่งสินค้าทางทะเลด้วย แต่ทั้งนี้ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบความเสี่ยงภัยหรือความเสียหายของสินค้าหรือค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหลังจากที่มีการส่งมอบสินค้าแล้ว ประกอบด้วย 4 คำย่อทางการค้า คือ

CFR	ซึ่งย่อมาจาก	Cost and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
CIF	ซึ่งย่อมาจาก	Cost , Insurance and Freight (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
CPT	ซึ่งย่อมาจาก	Carriage Paid To (ระบุสถานที่ปลายทาง)
CIP	ซึ่งย่อมาจาก	Carriage and Insurance Paid To(ระบุสถานที่ปลายทาง)

4. คำย่อทางการค้าในกลุ่ม D (Group D) เป็นกลุ่มที่ผู้ขายต้องรับผิดชอบส่งมอบสินค้าจนถึงสถานที่ปลายทางที่ระบุไว้ ซึ่งอาจเป็นเขตแดน (border) ท่าเรือปลายทางหรือสถานที่ที่ได้ระบุไว้ ณ ประเทศปลายทาง โดยผู้ขายต้องรับภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าจากสถานที่ของผู้ขายจนถึงจุดหมายปลายทางที่ได้ระบุไว้ ประกอบด้วย 5 คำย่อทางการค้า คือ

DAF	ซึ่งย่อมาจาก	Delivered At Frontier (ระบุสถานที่)
DES	ซึ่งย่อมาจาก	Delivered Ex Ship (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
DEQ	ซึ่งย่อมาจาก	Delivered Ex Quay (ระบุชื่อท่าเรือปลายทาง)
DDU	ซึ่งย่อมาจาก	Delivered Duty Unpaid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง)
DDP	ซึ่งย่อมาจาก	Delivered Duty Paid (ระบุชื่อสถานที่ปลายทาง)

3.2.3 ความแตกต่างระหว่างคำย่อทางการค้าที่สำคัญของ INCOTERMS 1990 กับ INCOTERMS 2000

ตารางแสดงความแตกต่างระหว่างคำย่อทางการค้าที่สำคัญของ
INCOTERMS 1990 กับ INCOTERMS 2000

INCOTERMS 1990			INCOTERMS 2000		
คำย่อทางการค้า	คำเต็ม	จุดแบ่งค่าใช้จ่าย	คำย่อทางการค้า	คำเต็ม	จุดแบ่งค่าใช้จ่าย
EXW	Ex Work	ต้องระบุสถานที่ ต้นทาง	EXW	Ex Work	ต้องระบุจุดไว้ใน สถานที่ต้นทาง
FCA	Free Carrier	ต้องระบุสถานที่ ต้นทาง	FCA	Free Carrier	ต้องระบุจุดไว้ใน สถานที่ต้นทางด้วย ถ้าจุดเป็นที่เก็บ สินค้าของผู้ขายเอง ผู้ขายต้องขนสินค้า เข้าพาหนะของผู้ซื้อ ด้วย ถ้าจุดเป็นที่อื่น ไม่ต้องขนสินค้า ลงจากพาหนะ
FAS	Free Alongside Ship	ต้องระบุท่าเรือ ต้นทาง โดยผู้ซื้อ รับผิดชอบ ศุลกากรขาออก	FAS	Free Alongside Ship	ต้องระบุท่าเรือ ต้นทาง แต่ผู้ซื้อ ไม่ต้องรับผิดชอบ ศุลกากรขาออก เพราะผู้ขายต้องเป็น ผู้ดำเนินการ
FOB	Free on Board	ต้องระบุท่าเรือ ต้นทาง	FOB	Free on Board	ต้องระบุท่าเรือ ต้นทาง
CFR	Cost and Freight	ต้องระบุท่าเรือ ปลายทาง	CFR	Cost and Freight	ต้องระบุท่าเรือ ปลายทาง

CIF	Cost , Insurance Freight	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง	CIF	Cost , Insurance Freight	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง
CPT	Carriage Paid To	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง	CPT	Carriage Paid To	ต้องระบุนำเรือไว้ ในสถานที่ ปลายทาง
CIP	Carriage and Insurance Paid To	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง	CIP	Carriage and Insurance Paid To	ต้องระบุนำเรือไว้ ในสถานที่ ปลายทาง
DAF	Delivered at Frontier	ต้องระบุนำเรือ ชายแดน	DAF	Delivered at Frontier	ต้องระบุนำเรือไว้ใน สถานที่ปลายทาง
DES	Delivered Ex Ship	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง	DES	Delivered Ex Ship	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง
DEQ	Delivered Ex Quay	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง ผู้ขาย ต้องรับผิดชอบ ศุลกากรขาเข้า	DEQ	Delivered Ex Quay	ต้องระบุนำเรือ ปลายทาง แต่ผู้ขาย ไม่ต้องรับผิดชอบ ศุลกากรขาเข้า เพราะผู้ซื้อจะต้อง เข้ามารับผิดชอบ ดำเนินการ
DDU	Delivered Duty Unpaid	ต้องระบุนำสถานที่ ปลายทาง	DDU	Delivered Duty Unpaid	ต้องระบุนำเรือไว้ใน สถานที่ปลายทาง
DDP	Delivered Duty Paid	ต้องระบุนำสถานที่ ปลายทาง	DDP	Delivered Duty Paid	ต้องระบุนำเรือไว้ใน สถานที่ปลายทาง

3.3 ลักษณะที่สำคัญของ INCOTERMS 2000 กับการเป็นกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*)

สืบเนื่องจากการที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้กล่าวว่า INCOTERMS มีฐานะเป็นกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) ที่ได้ถูกรวบรวมขึ้นและนำมาเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากคำย่อในทางการค้า (trade terms) ที่ได้ถูกนำมารวบรวมเขียนไว้ใน INCOTERMS นั้นได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวางในทางการค้าระหว่างประเทศโดยกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ประกอบกับการที่ INCOTERMS เป็นสิ่งที่เกิดจากการสั่งสมของประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศมานานนับศตวรรษ จึงส่งผลให้ INCOTERMS มีฐานะเป็นกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) อย่างหนึ่ง²⁸ ประกอบกับการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพิจารณาถึงลักษณะที่สำคัญของกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) ตามที่ได้อธิบายไว้แล้ว โดยละเอียดในบทที่ 2 เปรียบเทียบกับลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS 2000 ในบทนี้แล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 นี้มีฐานะเป็นกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) อย่างหนึ่ง ด้วยเหตุผลที่ว่า INCOTERMS 2000 และกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) มีลักษณะที่สำคัญเหมือนกัน คือ (1) เป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) (2) เป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ (3) เป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ (4) เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ (5) การนำมาใช้จะต้องนำมาใช้โดยอาศัยเจตนาของคู่สัญญา

3.3.1 INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages)

สืบเนื่องจากการที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า วิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) หมายความว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศได้ประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน เพื่อประโยชน์ในทางการค้า

ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS 2000 ประกอบกับความหมายของวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) แล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 นี้มีฐานะเป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade

²⁸ ICC, *INCOTERMS O & A INCOTERMS 1990 questions and answers*, p. 7.

usages) อย่างหนึ่ง เนื่องจาก INCOTERMS 2000 เป็นสิ่งที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศนิยมที่จะนำไปใช้ในการกำหนดสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างกันตามสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ประกอบกับการที่ INCOTERMS ฉบับแรกเกิดขึ้นมาจากการที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้ทำการรวบรวมวิธีปฏิบัติในทางการค้าที่มีอยู่แล้วและได้รับความนิยมที่จะนำไปใช้จากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ และต่อมาหอการค้านานาชาติ (ICC) ก็ได้ทำการปรับปรุงแก้ไข INCOTERMS อีก 6 ครั้ง ในปี ค.ศ. 1953 , 1967 , 1976 , 1980 , 1990 และ 2000 ตามลำดับ ซึ่งการแก้ไข INCOTERMS ของหอการค้านานาชาติ (ICC) แต่ครั้งนั้นก็มิมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ INCOTERMS มีความสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) ในปัจจุบัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวของหอการค้านานาชาติ (ICC) นั้นได้ส่งผลให้เมื่อหอการค้านานาชาติ (ICC) ได้ทำการประกาศใช้ INCOTERMS แต่ละฉบับแล้ว กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศก็มักจะให้การยอมรับและนำเอา INCOTERMS ไปใช้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว³⁵ เพราะฉะนั้น เมื่อ INCOTERMS 2000 เป็นสิ่งที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศได้ใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการประพจน์ปฏิบัติต่อกัน เพื่อประโยชน์ในทางการค้าระหว่างประเทศ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) อย่างหนึ่ง

3.3.2 INCOTERMS 2000 เป็นจารีตประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศ

สืบเนื่องจากการที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้กล่าวเอาไว้ว่า INCOTERMS เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและเป็นกฎเกณฑ์ที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศประพจน์ปฏิบัติต่อกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เพราะฉะนั้น INCOTERMS จึงมีฐานะเป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ³⁶ และการที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า วิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) นั้นสามารถที่จะพัฒนาไปเป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศได้ หากวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) ดังกล่าวได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเป็นการทั่วไปจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเป็นระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควรและมีความเชื่อว่า วิธีปฏิบัติ (trade usages) นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องและจำต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาว่า INCOTERMS 2000 นั้นมีฐานะเป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศแล้วหรือไม่ อย่างไร

³⁵ International Chamber of Commerce, INCOTERMS 2000 : International rules for the Interpretation of trade terms .

³⁶ ICC, INCOTERMS O & A INCOTERMS 1990 questions and answers. p. 6 .

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงความหมายและลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศตามที่ได้อธิบายไว้โดยละเอียดในหัวข้อที่ 2.2.2 เรื่องกฎหมายของนายวานิชย์ (*lex mercatoria*) มีฐานะเป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ หมายถึง วิธีปฏิบัติของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเป็นทางการทั่วไปจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเป็นระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร โดยกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศมีความเชื่อว่า วิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (*trade usages*) นั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและจะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศนี้มักจะถูกนำมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนโดยการที่สมาคมทางการค้าต่าง ๆ ได้นำจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศมาเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรและปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ

เพราะฉะนั้น เมื่อได้ทราบและพิจารณาถึงความหมายของจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ ดังที่ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำย่อในทางการค้าบางคำของ INCOTERMS 2000 ในฐานะที่เป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (*trade usages*) สามารถที่จะพัฒนาไปเป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศได้ เนื่องจากคำย่อในทางการค้าบางคำของ INCOTERMS 2000 เป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างเป็นการทั่วไปจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ เช่น คำย่อ FOB และคำย่อ CIF ดังที่จะเห็นได้จากการที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศนิยมที่จะนำเอาคำย่อในทางการค้าดังกล่าวของ INCOTERMS ไปใช้ในการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ นับตั้งแต่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้จัดพิมพ์และโฆษณา คำย่อในทางการค้าดังกล่าว และกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศก็ยังได้ให้การยอมรับที่จะปฏิบัติตามคำย่อในทางการค้า (*trade terms*) ของ INCOTERMS ที่ได้มีการกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างคู่สัญญาไว้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศด้วย โดยกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศนั้นมีความเชื่อว่า คำย่อทางการค้าดังกล่าวของ INCOTERMS เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและจะต้องปฏิบัติตาม

อนึ่ง การที่พ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศบางคนได้ทำการแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำย่อในทางการค้า (*trade terms*) ของ INCOTERMS ที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการทั่วไปจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเหล่านั้นก็ไม่ได้ทำให้คำย่อทางการค้า (*trade terms*) ของ

INCOTERMS ที่ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเป็นทางการทั่วไปจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศขาดความเป็นการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและเป็นรูปแบบเดียวกัน เนื่องจากการแก้ไข INCOTERMS 2000 นั้นส่วนใหญ่มักจะเป็นการแก้ไขในส่วนที่ไม่ได้เป็นสาระสำคัญของคำย่อในทางการค้า (trade terms) และในส่วนของเพิ่มเติมคำย่อในทางการค้า (trade terms) นั้นก็มิได้ทำให้สาระสำคัญของคำย่อในทางการค้า (trade terms) ของ INCOTERMS 2000 เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ได้ทำการแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำย่อในทางการค้า (trade terms) ของ INCOTERMS 2000 นั้นก็ยังคงปฏิบัติตามคำย่อในทางการค้า (trade terms) ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญเช่นเดียวกับกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่มีได้ทำการแก้ไขหรือเพิ่มเติมคำย่อในทางการค้า (trade terms) ของ INCOTERMS 2000 เช่นกัน

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความหมายและลักษณะที่สำคัญของจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศเปรียบเทียบกับลักษณะที่สำคัญของคำย่อทางการค้า (trade terms) ของ INCOTERMS 2000 ที่ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศตามดังที่ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า คำย่อทางการค้า (trade terms) ดังกล่าวของ INCOTERMS 2000 ในฐานะที่เป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) นั้นสามารถที่จะพัฒนาไปเป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศได้ หากคำย่อทางการค้านั้นของ INCOTERMS ได้รับการยอมรับและนำไปประพฤติดำเนินปฏิบัติอย่างเป็นทางการทั่วไปจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเป็นระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร โดยที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศมีความเชื่อว่า วิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) ดังกล่าวนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและจะต้องปฏิบัติตาม

3.3.3 INCOTERMS 2000 เป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในเรื่องของการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสาระสำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS 2000 ตามที่ได้ อธิบายไว้แล้วโดยละเอียดข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 นี้มีฐานะเป็น หลักเกณฑ์ที่ใช้สำหรับอำนวยความสะดวกในเรื่องของการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่าง ประเทศให้กับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

(1) คู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เนื่องจาก INCOTERMS ได้ถูกยกวางขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดความหมายของคำย่อทางการค้าที่กลุ่มของพ่อค้า

และนักธุรกิจระหว่างประเทศนิยมที่จะนำไปใช้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ และกำหนดหน้าที่ของคู่สัญญาในสัญญาดังกล่าวให้มีความชัดเจน เพื่อให้พ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศที่ประสงค์จะใช้คำย่อทางการค้าที่มีความแน่นอนสามารถที่จะใช้เป็นหลักในการทำสัญญาซื้อขาย สินค้าระหว่างประเทศได้ และนอกจากนี้ INCOTERMS ยังมีวัตถุประสงค์ที่จะขจัดปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการตีความหมายข้อกำหนดทางการค้า (trade terms) ที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศและแต่ละสมาคมทางการค้า เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้สำหรับอำนวยความสะดวกให้กับคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง

(2) ผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการพิจารณาระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจาก INCOTERMS 2000 เป็นหลักเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับแปลความหมายของคำย่อทางการค้าที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศให้มีความหมายเดียวกัน เพราะฉะนั้น เมื่อคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้กำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศว่า คู่สัญญามีความประสงค์ที่จะให้นำเอาคำย่อทางการค้าของ INCOTERMS 2000 ของหอการค้านานาชาติ (ICC) มาใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายสินค้าดังกล่าวแล้วก็จะส่งผลให้ผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดสินคดีสามารถที่จะพิจารณาคัดสินคดีดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง เพราะผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดสินคดีสามารถที่ค้นหาและทราบความหมายของคำย่อทางการค้าดังกล่าวได้จาก INCOTERMS 2000 ที่หอการค้านานาชาติ (ICC) รวบรวมขึ้นนั่นเอง

เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า INCOTERMS 2000 นี้เป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในเรื่องของการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศให้กับคู่สัญญาในสัญญาและผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดสินคดีดังกล่าวตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น

3.3.4 INCOTERMS 2000 เป็นกฎเกณฑ์ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในหัวข้อที่ 2.2.4 เรื่อง กฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศแล้ว ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะทำการศึกษาต่อไปว่า INCOTERMS 2000 นี้เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเช่นเดียวกับกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) หรือไม่

สืบเนื่องจากการที่ INCOTERMS มีรากฐานมาจากวิธีปฏิบัติ (trade usages) ในการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติอย่างเป็นทางการทั่วไปจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการยกร่าง INCOTERMS 1936 ซึ่งเป็น INCOTERMS ฉบับแรกนั้นก็เพื่อให้ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าระหว่างประเทศเข้าใจถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบและความเสี่ยงของคู่สัญญาแต่ละฝ่ายในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้อย่างชัดเจน ดังนั้น นักกฎหมายส่วนใหญ่จึงมีความเห็นว่า INCOTERMS ที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้รวบรวมและยกร่างขึ้นนั้นเป็นกฎเกณฑ์ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ โดยสามารถที่จะพิจารณาได้จากแนวความคิดของนักกฎหมาย ดังนี้

ร.ศ. ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนจติตรา สายสุนทร ได้กล่าวว่า “ INCOTERMS มิใช่กฎหมายของรัฐหรือสนธิสัญญาแต่อย่างใด INCOTERMS เป็นผลงานของหอการค้าระหว่างประเทศ (International Chamber of Commerce ในภาษาอังกฤษ หรือ La Chambre de Commerce International ในภาษาฝรั่งเศส) INCOTERMS จึงเป็นผลงานขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศ ซึ่งในทางกฎหมายระหว่างประเทศ องค์กรในลักษณะนี้จะถูกเรียกว่า “ องค์กรระหว่างประเทศที่มีชื่อองค์กรระหว่างประเทศ ” (Non-Governmental Organization หรือที่เรียกกันย่อๆ ว่า NGO) เพราะองค์กรในลักษณะ เช่นนี้เป็นเพียงเอกชน กล่าวคือเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนภายในของรัฐใดรัฐหนึ่งเท่านั้น ความเป็นระหว่างประเทศขององค์กรเกิดจากความต่างสัญชาติของเอกชนที่เป็นสมาชิกของนิติบุคคลหรืองานในวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้น หอการค้าระหว่างประเทศก็มีสถานะเป็นเพียงนิติบุคคลตามกฎหมายภายในของประเทศฝรั่งเศส”²⁹

สุรพล อ่อนอุระ ได้กล่าวว่า “ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการแปลความคำย่อทางการค้า คู่กรณีในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศควรจะทำให้ความตกลงกันให้นำ INCOTERMS 2000 มาใช้บังคับโดยระบุลงไปในสัญญานั้นๆ ว่า การแปลความคำย่อทางการค้าในสัญญาซื้อขายให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน INCOTERMS 2000 ซึ่งก็จะมีผลทำให้คู่กรณีในสัญญาซื้อขาย คือ ผู้ซื้อและผู้ขายมีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามที่ระบุไว้ใน INCOTERMS 2000 เหตุผลที่ต้องระบุไว้เช่นนี้ก็เพราะ INCOTERMS โดยตัวของมันเองไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมาย ”³⁰

²⁹ พันธุ์ทิพย์ กาญจนจติตรา สายสุนทร, “บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ”, วารสารนิติศาสตร์ : 766.

³⁰ สุรพล อ่อนอุระ, INCOTERMS 2000, วารสารนิติศาสตร์ : 71.

ความมีผลของ INCOTERMS เกิดจากการที่คู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ แสดงเจตนายอมรับที่จะนำเอา INCOTERMS ไปใช้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่ตนได้ทำขึ้น เพราะฉะนั้น INCOTERMS จึงเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ความมีผลบังคับของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ นั้นเกิดจากการที่กฎหมายของประเทศที่ทำการพิจารณาคดียอมรับเจตนาของคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนเองไว้ในสัญญา INCOTERMS จะไม่มีผลบังคับหากกฎหมายของประเทศที่ทำการพิจารณาคดีเห็นว่า INCOTERMS นั้นขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อย (public order) ³¹

สถานะภาพของ INCOTERMS ในทางกฎหมาย จึงมิใช่กฎหมายระหว่างประเทศ หรือกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ยกเว้นกรณีที่กฎหมายภายในของประเทศนั้นได้ทำการรับเอา INCOTERMS เข้าเป็นกฎหมายภายในของประเทศตนแล้ว เพราะฉะนั้นในที่นี้ INCOTERMS ก็จะเป็นได้แค่เพียงกฎหมายของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเท่านั้น ³² และในส่วนของประเทศไทยเองก็มิได้มีการบัญญัติกฎหมายรองรับสถานะภาพทางกฎหมายของ INCOTERMS เอาไว้ ดังนั้น INCOTERMS จึงไม่มีสถานะภาพทางกฎหมายตามกฎหมายไทยด้วย ³³

ดังนั้น เมื่อได้ทำการศึกษาถึงสถานะของ INCOTERMS 2000 แล้วจะเห็นได้ว่า INCOTERMS 2000 นั้นมีฐานะเป็นกฎเกณฑ์ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ เนื่องจาก INCOTERMS 2000 ได้ถูกยกกว้างขึ้นโดยหอการค้านานาชาติ (ICC) ซึ่งไม่มีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงส่งผลให้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่หอการค้านานาชาติ (ICC) ได้ตราขึ้นมานั้น เช่น INCOTERMS จึงมีฐานะเป็นเพียงกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นโดยกลุ่มของเอกชนที่มีปฏิสัมพันธ์กันในเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ โดยไม่มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศแต่อย่างใด และ INCOTERMS 2000 ก็ไม่มีฐานะเป็นกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ด้วย เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ก็ยังมิได้นำเอาหลักเกณฑ์ของ INCOTERMS 2000 ไปบัญญัติไว้เป็นกฎหมายภายในของประเทศตน เพราะฉะนั้น INCOTERMS 2000 จึงมีฐานะเป็น

³¹ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ”, วารสารนิติศาสตร์, : 766.

³² พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ”, วารสารนิติศาสตร์, : 766.

³³ สุรพล อ่อนอุระ, “INCOTERMS 2000”, วารสารนิติศาสตร์, : 71.

เพียงกฎเกณฑ์ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งจะมีผลใช้บังคับได้เฉพาะกับคู่สัญญาที่ยินยอมที่จะผูกพันตามเท่านั้น

ร.ศ. ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร ได้กล่าวว่า “แม้ว่า INCOTERMS จะมีใช้กฎหมายของรัฐหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ แต่พ่อค้าในตลาดระหว่างประเทศก็สมัครใจยอมรับให้ INCOTERMS มีผลกำหนดพันธกรณีของคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ พ่อค้ามักไม่สนใจว่า กฎเกณฑ์เหล่านั้นเป็นกฎหมายของรัฐหรือไม่ ? พ่อค้าจะสนใจมากกว่าว่ากฎเกณฑ์นั้นสอดคล้องต่อการพัฒนาของการค้าหรือไม่ ? จะมีกี่แต่นักกฎหมายที่กังวลใจในความไม่เป็นกฎหมายของ INCOTERMS ”³⁴

ดังนั้น เมื่อได้พิจารณาและศึกษาถึงลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS 2000 ดังที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้แล้วโดยละเอียดข้างต้นประกอบกับแนวความคิดของนักกฎหมายดังกล่าวแล้วสามารถที่จะสรุปได้ว่า INCOTERMS 2000 นี้มีฐานะเป็นกฎเกณฑ์ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสาระสำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS แล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 ในฐานะที่เป็นกฎเกณฑ์ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศอย่างหนึ่งนั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายในตัวเอง เนื่องจาก INCOTERMS 2000 เป็นสิ่งที่รวบรวมขึ้นมาจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) ที่ได้รับความนิยมนอกจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) โดยตัวของมันเองนั้นจะเป็นเพียงสิ่งที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศได้ประพฤติปฏิบัติต่อกันเพื่อประโยชน์ในทางการค้าและจะไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมายเมื่อมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเกิดขึ้นให้กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศต้องปฏิบัติตาม การปฏิบัติตาม INCOTERMS 2000 ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศนั้นเป็นสิ่งที่กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศได้ให้ความสมัครใจและยินยอมที่จะปฏิบัติตามเอง มิใช่ INCOTERMS 2000 นั้นจะมีสภาพบังคับทางกฎหมายให้พ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศต้องปฏิบัติตาม

³⁴ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ”, วารสารนิติศาสตร์, : 767.

ร.ศ. ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร กล่าวว่า “ สภาพบังคับของ INCOTERMS เกิดจากการที่คู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแสดงเจตนายอมรับที่จะนำเอา INCOTERMS ไปใช้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่ตนได้ทำขึ้น เพราะฉะนั้น INCOTERMS จึงเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ”³⁷

เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า INCOTERMS 2000 ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศอย่างหนึ่งก็อาจมีสภาพบังคับในทางกฎหมายได้โดยการอาศัยเจตนาของคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่ได้มีการกำหนดให้มีการนำเอาข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มาใช้บังคับกับสัญญา ซึ่งการกระทำดังกล่าวของคู่สัญญานั้นก็จะมีผลทำให้ข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นข้อกำหนดแห่งสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศดังกล่าว และเมื่อข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นข้อกำหนดแห่งสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแล้วก็จะส่งผลให้ข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มีสภาพบังคับโดยอาศัยเจตนาดังกล่าวของคู่สัญญา ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา (autonomy of the will) ที่กฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ได้ให้การยอมรับอย่างเป็นทางการทั่วไปแล้วนั่นเอง

3.3.4 INCOTERMS 2000 จะต้องนำมาใช้โดยอาศัยเจตนาของคู่สัญญา

สืบเนื่องจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงสาระสำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS ดังที่ได้อธิบายไว้แล้วอย่างละเอียดข้างต้นว่า ปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถที่จะหาข้อสรุปอันเป็นที่ยุติได้ว่ากฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*) มีฐานะเป็นกฎหมายหรือไม่ อย่างไร แต่อย่างไรก็ตาม นักกฎหมายส่วนใหญ่ได้ให้การยอมรับว่า INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) จาริตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ กฎเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาททางการค้า กฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ดังนั้น การนำเอา INCOTERMS 2000 มาใช้ในการพิจารณาระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นจะกระทำได้อีกต่อเมื่อคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้แสดงเจตนาไว้ว่า เมื่อมีข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นแล้วคู่สัญญาดังกล่าวมีความประสงค์ที่จะให้นำเอาข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มาใช้ในการพิจารณาระงับ

³⁷ พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร, “บทบาทของ INCOTERMS ต่อสัญญาซื้อขายที่มีลักษณะระหว่างประเทศ”, วารสารนิติศาสตร์, : 766.

ข้อพิพาทดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้ INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นข้อกำหนดแห่งสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง แต่ถ้าหากคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมิได้กำหนดข้อความดังกล่าวไว้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแล้วก็จะทำให้ศาลไม่สามารถที่จะนำเอาข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มาใช้ในการพิจารณาตัดสินคดีได้ เนื่องจากโดยปกติแล้วการพิจารณาตัดสินคดีต่าง ๆ นั้นจะต้องนำเอากฎหมายมาใช้ในการพิจารณาตัดสินคดี แต่ INCOTERMS 2000 นั้นมิได้มีฐานะเป็นกฎหมาย หากแต่มีฐานะเป็นแค่เพียงวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) เท่านั้น เพราะฉะนั้น ในกรณีนี้เมื่อคู่สัญญาต้องการที่จะให้ศาลนำเอาข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มาใช้ในการพิจารณาระงับข้อพิพาทแล้ว คู่สัญญาดังกล่าวก็จะต้องทำการแสดงเจตนาในเรื่องดังกล่าวไว้ในสัญญาด้วย เพราะมิฉะนั้นแล้วศาลหรือผู้ที่ต้องทำการพิจารณาตัดสินคดีก็จะไม่สามารถที่จะนำเอาข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มาใช้ในการพิจารณาตัดสินคดีได้ เนื่องจากจะเป็นการสร้างเจตนาใหม่ให้แก่คู่สัญญาซึ่งเป็นสิ่งที่ศาลไม่สามารถที่จะกระทำได้

ดังนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาสรุปได้ว่า หากคู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมีความประสงค์ที่จะให้นำเอาข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 ซึ่งมีฐานะเป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages) จารึตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ กฎเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาททางการค้า กฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศมาใช้ในการพิจารณาตัดสินคดีแล้ว คู่สัญญาดังกล่าวจะต้องแสดงเจตนาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศด้วย เพราะมิฉะนั้นแล้วศาลหรือผู้ที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินคดีดังกล่าวจะไม่สามารถที่จะนำเอาข้อกำหนดของ INCOTERMS 2000 มาใช้ในการพิจารณาตัดสินคดีได้

ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS 2000 เปรียบเทียบกับลักษณะที่สำคัญของกฎหมายของนายวานิชย์ (*lex mercatoria*) แล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นกฎหมายของนายวานิชย์ (*lex mercatoria*) อย่างหนึ่ง เนื่องจาก INCOTERMS 2000 และกฎหมายของนายวานิชย์ (*lex mercatoria*) มีลักษณะที่สำคัญเหมือนกัน ดังต่อไปนี้

- (1) การมีฐานะเป็นวิธีปฏิบัติในทางการค้าระหว่างประเทศ (trade usages)
- (2) การมีฐานะเป็นจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศ
- (3) การมีฐานะเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ

- (4) การเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ
- (5) การนำมาใช้จะต้องอาศัยเจตนาของกลุ่มสัญญา

ตารางเปรียบเทียบการมีฐานะเป็นกฎหมายของนายวาณิชย์ (*lex mercatoria*)
ของ INCOTERMS 2000

	กฎหมายของนายวาณิชย์ (<i>lex mercatoria</i>)	INCOTERMS 2000
วิธีปฏิบัติใน ทางการค้า ระหว่าง ประเทศ	เนื่องจากเป็นสิ่งที่กลุ่มของพ่อค้าและ นักธุรกิจระหว่างประเทศได้ประพฤติ ปฏิบัติต่อกันและกันอย่างเป็นทางการ ทั่วไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า	เนื่องจากเป็นสิ่งที่กลุ่มของพ่อค้าและ นักธุรกิจระหว่างประเทศได้ประพฤติ ปฏิบัติต่อกันและกันอย่างเป็นทางการ ทั่วไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า
จารีตประเพณี ในทางการค้า ระหว่าง ประเทศ	พัฒนาจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า ระหว่างประเทศไปเป็นจารีตประเพณี ในทางการค้าระหว่างประเทศได้ หากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจ ระหว่างประเทศได้ให้การยอมรับและ นำไปปฏิบัติอย่างเป็นทางการทั่วไปมาเป็น ระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร โดยมี ความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและ จะต้องปฏิบัติตาม	พัฒนาจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า ระหว่างประเทศไปเป็นจารีตประเพณี ในทางการค้าระหว่างประเทศได้ หากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจ ระหว่างประเทศได้ให้การยอมรับและ นำไปปฏิบัติอย่างเป็นทางการทั่วไปมาเป็น ระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร โดยมี ความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและ จะต้องปฏิบัติตาม
อำนาจความ สะดวกในเรื่อง ของการระงับ ข้อพิพาท	เมื่อคู่สัญญาได้กำหนดให้นำกฎหมาย ของนายวาณิชย์ (<i>lex mercatoria</i>) มาใช้ ระงับข้อพิพาทแล้ว ศาลสามารถนำวิธี ปฏิบัติและจารีตประเพณีทางการค้า มาใช้พิจารณาระงับข้อพิพาทได้ทันที	เป็นการกำหนดความหมายของคำขอ ทางการค้า เพื่อให้คู่สัญญาและศาล เข้าใจความหมายของคำขอทางการค้า ดังกล่าวได้อย่างถูกต้องตรงกัน
กฎเกณฑ์ ของกลุ่มของ พ่อค้าและนัก ธุรกิจระหว่าง ประเทศ	เนื่องจากมีที่มาจากวิธีปฏิบัติ (trade usages) ของกลุ่มของพ่อค้าและ นักธุรกิจระหว่างประเทศ และได้รับ การยอมรับเฉพาะในกลุ่มของพ่อค้า และนักธุรกิจระหว่างประเทศ	เนื่องจากมีที่มาจากวิธีปฏิบัติ (trade usages) ของกลุ่มของพ่อค้าและ นักธุรกิจระหว่างประเทศ และได้รับ การยอมรับเฉพาะในกลุ่มของพ่อค้า และนักธุรกิจระหว่างประเทศ
การนำมาใช้	ต้องนำมาใช้โดยอาศัยเจตนาของ คู่สัญญาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา ซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ	ต้องนำมาใช้โดยอาศัยเจตนาของ คู่สัญญาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญา ซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ

3.4 INCOTERMS 2000 ไม่มีฐานะเป็นกฎหมาย

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการศึกษาลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของ INCOTERMS 2000 ตามที่ได้อธิบายไว้แล้วอย่างละเอียดในบทนี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 นี้ไม่มีฐานะเป็นทั้งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

(1) สืบเนื่องจากการที่ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวความคิดของนักกฎหมายสำนักบ้านเมือง (School of Positivism) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า กฎหมาย คือ ข้อบังคับของรัฐซึ่งกำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ เพราะฉะนั้น สิ่งที่จะมีฐานะเป็นกฎหมายได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่

- (ก) ต้องเป็นข้อบังคับ
- (ข) ต้องเป็นข้อบังคับของรัฐ
- (ค) ข้อบังคับต้องกำหนดความประพฤติ
- (ง) ข้อบังคับนั้นต้องกำหนดความประพฤติของมนุษย์
- (จ) ข้อบังคับนั้นถ้าฝ่าฝืนจะต้องได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ (สภาพบังคับในทางกฎหมาย)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความหมายของ “กฎหมาย” และองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นกฎหมายข้างต้นประกอบกับลักษณะที่สำคัญของ INCOTERMS 2000 แล้ว ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 นี้ไม่มีฐานะเป็นกฎหมาย เนื่องจากลักษณะที่สำคัญของ INCOTERMS 2000 นั้นยังไม่ครบองค์ประกอบของการเป็นกฎหมายในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

(ก) INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นเพียงกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อบังคับเฉพาะในกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ (เอกชน) เท่านั้น โดยยังไม่มีฐานะเป็นกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของรัฐ ดังที่จะเห็นได้จากการที่ INCOTERMS 2000 นี้มีฐานะเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในเรื่องของการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ วัตถุประสงค์ในทางการค้า (trade usages) และจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ยังมีได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติจากรัฐในฐานะที่เป็นกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของรัฐ ดังที่จะเห็นได้จากการที่ประเทศต่าง ๆ ยังไม่ได้ให้การยอมรับที่จะนำเอา INCOTERMS 2000 ไปใช้ ในฐานะที่เป็นกฎหมายภายใน เช่น การที่ประเทศที่

ใช้ระบบกฎหมายแบบ Civil Law ยังไม่ได้นำเข้า INCOTERMS 2000 ไปบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายของประเทศตน

(ข) INCOTERMS 2000 นั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมายสืบเนื่องจากการที่ INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นเพียงกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับเฉพาะในกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ (เอกชน) โดย ไม่ได้มีฐานะเป็นกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของรัฐ เพราะฉะนั้น เมื่อ INCOTERMS 2000 ไม่ได้มีฐานะเป็นกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของรัฐแล้ว จึงส่งผลให้ INCOTERMS 2000 เป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมายในตัวเอง แม้จะพิจารณาในกรณีที่คู่สัญญาในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในสัญญาว่า เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นแล้วให้นำเอา INCOTERMS 2000 มาใช้ในการพิจารณาระงับข้อพิพาทดังกล่าวก็ตาม เนื่องจากการกระทำดังกล่าวของคู่สัญญานั้นเป็นการทำ INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นข้อกำหนดแห่งสัญญาอย่างหนึ่ง และเมื่อ INCOTERMS 2000 มีฐานะเป็นข้อกำหนดแห่งสัญญาแล้วก็จะส่งผลให้ INCOTERMS 2000 มีสภาพบังคับโดยอาศัยเจตนาดังกล่าวของคู่สัญญา ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา (autonomy of the will) นั่นเอง มิใช่เป็นกรณีที่ INCOTERMS 2000 มีสภาพบังคับในทางกฎหมายในตัวเอง เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า ในกรณีนี้การมีสภาพบังคับในทางกฎหมายของ INCOTERMS 2000 นั้นเป็นการมีสภาพบังคับโดยอาศัยสภาพบังคับของกฎหมายภายในที่ได้ให้การยอมรับหลักเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา (autonomy of the will) มิใช่กรณีที่ INCOTERMS 2000 มีสภาพบังคับในทางกฎหมายในตัวเอง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า เมื่อ INCOTERMS 2000 มีลักษณะสำคัญที่ยังไม่ครบองค์ประกอบของการเป็นกฎหมาย คือ INCOTERMS 2000 มิได้มีฐานะเป็นกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของรัฐ แต่มีฐานะเป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในเรื่องของการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ วิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) และจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเท่านั้น ประกอบกับการที่ INCOTERMS 2000 เป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่มีสภาพบังคับในทางกฎหมายในตัวเองตามที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้แล้วโดยละเอียดข้างต้น INCOTERMS 2000 จึงไม่มีฐานะเป็นกฎหมาย

(2) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ประเภทของกฎหมายในโลกนี้มีอยู่ 2 ประเภท คือ กฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะฉะนั้น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะที่สำคัญของ INCOTERMS 2000 แล้วผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า INCOTERMS 2000 นี้ไม่ได้มีฐานะเป็นทั้งกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจาก

(ก) การที่สิ่งหนึ่งสิ่งใดจะมีฐานะเป็นกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ ได้นั้นจะต้องเกิดจากกระบวนการในการสร้างกฎหมายโดยรัฐ คือ เป็นกฎเกณฑ์ที่ออกโดยรัฐสภาของประเทศนั้น ๆ แต่ INCOTERMS 2000 นี้มิได้เป็นกฎเกณฑ์ที่ออกโดยรัฐสภาของประเทศใด แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นมาจากวิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) ของกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ ประกอบกับการที่ประเทศต่าง ๆ ก็ยังไม่ได้ให้การยอมรับที่จะนำเอา INCOTERMS 2000 ไปใช้ในฐานะที่เป็นกฎหมายภายใน เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า INCOTERMS 2000 นี้ไม่มีฐานะเป็นกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ

(ข) การที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีฐานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศได้นั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวจะต้องเกิดขึ้นมาจากการกระทำของรัฐในฐานะที่เป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศ (subject in international law) และได้รับการยอมรับจากรัฐว่ามีฐานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศอย่างหนึ่ง ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะที่สำคัญของ INCOTERMS 2000 แล้วจะเห็นได้ว่า INCOTERMS 2000 นี้เกิดขึ้นมาจากการกระทำของกลุ่มของเอกชนที่ทำธุรกรรมที่มีลักษณะระหว่างประเทศ (กลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศ) ซึ่งไม่มีฐานะเป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศ (subject in international law) มิได้เกิดขึ้นมาจากการกระทำของรัฐในฐานะที่เป็นบุคคลในทางระหว่างประเทศ (subject in international law) และ INCOTERMS 2000 นี้ก็ยังไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐต่าง ๆ ว่ามีฐานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศด้วย เพราะฉะนั้น จึงสามารถที่จะพิจารณาได้ว่า INCOTERMS 2000 นี้ไม่มีฐานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ

ดังนั้น สืบเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กฎหมายในโลกนี้มีอยู่เพียง 2 ประเภท คือ กฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายระหว่างประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า เมื่อ INCOTERMS 2000 มิได้มีฐานะเป็นทั้งกฎหมายภายในของประเทศต่าง ๆ และกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว INCOTERMS 2000 จึงไม่มีฐานะเป็นกฎหมายแต่อย่างใด โดย INCOTERMS 2000 จะมีฐานะเป็นได้แค่เพียงหลักเกณฑ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกในเรื่องของการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ วิธีปฏิบัติในทางการค้า (trade usages) และจารีตประเพณีในทางการค้าระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มของพ่อค้าและนักธุรกิจระหว่างประเทศเท่านั้น